

Algemeen Beleidsstuk Kinderopvang pedagogiek 0-4 jaar

Inleiding Dit beleidsdocument biedt richtlijnen en handvatten voor pedagogisch medewerkers in de kinderopvang en dient als naslagwerk. Het document omvat de uitgangspunten van de Wet Kinderopvang en de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK), en beschrijft hoe pedagogisch medewerkers kunnen bijdragen aan een veilige en stimulerende omgeving voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Daarnaast worden per onderdeel de relevante interactievaardigheden, ontwikkelingsgebieden en inzichten uit de ontwikkelingspsychologie besproken. Ook worden voorbeeldgesprekken gegeven als leidraad voor de praktijk.

Volgens de Wet Kinderopvang mogen groepen in een kinderdagverblijf uit maximaal 16 kinderen bestaan, waarbij de beroepskracht-kindratio (BKR) bepaalt hoeveel pedagogisch medewerkers op de groep aanwezig moeten zijn. Voor kinderen tot één jaar geldt een maximum van vier kinderen per pedagogisch medewerker, terwijl bij oudere kinderen de groepsgrootte en het aantal benodigde medewerkers variëren afhankelijk van de leeftijden en samenstelling van de groep. In peuterspeelzalen, peuteropvang en peuterplusgroepen geldt eveneens een maximum van 16 kinderen, waarbij minimaal twee pedagogisch medewerkers aanwezig moeten zijn.

Om de veiligheid, continuïteit en emotionele stabiliteit van kinderen te waarborgen, heeft elk kind een vaste groep en vaste pedagogisch medewerkers. Binnen de kaders van de Wet Kinderopvang kunnen kinderen op bepaalde momenten van de dag met leeftijdsgenootjes uit andere groepen spelen, mits dit aansluit bij hun behoeften en de kwaliteit van de opvang gewaarborgd blijft.

Uitgangspunten Wet Kinderopvang & Wet IKK De Wet Kinderopvang en Wet IKK stellen eisen aan de kwaliteit van kinderopvang. De belangrijkste pedagogische doelen zijn:

- Bieden van emotionele veiligheid
- Stimuleren van persoonlijke en sociale competenties
- Overdracht van normen en waarden
- Ontwikkelingsgericht werken

Toepasbare Interactievaardigheden:

- Sensitieve responsiviteit
- Structuur en grenzen stellen
- Praten en uitleggen
- Respect voor autonomie
- Begeleiden van interacties
- Ontwikkelingsstimulering

Ontwikkelingsgebieden:

- Sociaal-emotionele ontwikkeling
 - Taalontwikkeling
 - Motorische ontwikkeling
 - Cognitieve ontwikkeling
 - Morele ontwikkeling
-

Gedragsregels en Pedagogisch Handelen

1. Emotionele veiligheid

Interactievaardigheden: Sensitieve responsiviteit, structuur en grenzen stellen

Ontwikkelingsgebieden: Sociaal-emotioneel, taalontwikkeling **Ontwikkelingspsychologie:** Hechtingstheorie (Bowlby) benadrukt het belang van een veilige hechting voor de emotionele ontwikkeling.

Voorbeeldgesprekken:

- *Situatie:* Een kind huilt bij het afscheid van de ouder.
 - **PM:** "Ik zie dat je het moeilijk vindt. Zal ik samen met jou even zwaaien? Papa komt je straks weer ophalen."
 - *Situatie:* Een kind zoekt troost na een ruzie.
 - **PM:** "Kom maar even zitten. Wil je vertellen wat er gebeurde?"
 - *Situatie:* Een baby reageert onrustig op een onbekende medewerker.
 - **PM:** "Ik blijf bij je, je mag rustig even wennen."
-

2. Structuur en Grenzen

Interactievaardigheden: Structuur en grenzen stellen, praten en uitleggen

Ontwikkelingsgebieden: Cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling

Ontwikkelingspsychologie: Piaget's theorie beschrijft dat kinderen tussen 2-4 jaar regels leren begrijpen.

Voorbeeldgesprekken:

- *Situatie:* Een peuter gooit speelgoed op de grond.
 - **PM:** "Speelgoed hoort in de kast als we klaar zijn. Zullen we samen opruimen?"
- *Situatie:* Een kind wil geen jas aan bij koud weer.
 - **PM:** "Je hebt het misschien nog niet koud, maar buiten is het fris. Voel je de wind?"
- *Situatie:* Twee kinderen vechten om hetzelfde speelgoed.
 - **PM:** "We kunnen om de beurt spelen. Laten we een timer zetten."

3. Respect voor Autonomie

Interactievaardigheden: Respect voor autonomie, ontwikkelingsstimulering

Ontwikkelingsgebieden: Persoonlijke ontwikkeling, cognitieve ontwikkeling

Ontwikkelingspsychologie: Erikson's psychosociale theorie stelt dat peuters autonomie moeten ontwikkelen.

Voorbeeldgesprekken:

- *Situatie:* Een kind probeert zelf zijn jas dicht te ritsen.
 - **PM:** "Je doet het al bijna! Zal ik even helpen bij het laatste stukje?"
- *Situatie:* Een peuter kiest zelf een activiteit.
 - **PM:** "Goed gekozen! Wat ga je ermee maken?"
- *Situatie:* Een baby pakt zelfstandig een speeltje.
 - **PM:** "Goed zo, je hebt het gevonden!"

4. Seksuele Ontwikkeling en Veiligheid

Interactievaardigheden: Begeleiden van interacties, sensitieve responsiviteit

Ontwikkelingsgebieden: Morele ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling **Wetgeving:** Wet Seksuele Misdrijven, vertrouwensinspecteur Kinderopvang

Voorbeeldgesprekken:

- *Situatie:* Een kind stelt een vraag over seksualiteit.
 - **PM:** "Dat is een goede vraag. We praten hier open over, maar misschien wil je dit ook met papa of mama bespreken?"
- *Situatie:* Twee kinderen spelen doktertje.
 - **PM:** "Het is leuk om te ontdekken, maar we houden altijd onze kleren aan."
- *Situatie:* Een kind gebruikt 'vieze' woorden.
 - **PM:** "Dat woord gebruiken we hier niet. Wist je dat je dit ook anders kunt zeggen?"

5. Taal en Interactie

Interactievaardigheden: Praten en uitleggen, ontwikkelingsstimulering

Ontwikkelingsgebieden: Taalontwikkeling, cognitieve ontwikkeling **Ontwikkelingspsychologie:** Vygotsky stelt dat interactie essentieel is voor taalontwikkeling.

Voorbeeldgesprekken:

- *Situatie:* Een peuter wijst naar een voorwerp zonder woorden.

- **PM:** "Wil je de bal? Zeg maar 'bal'!"
- *Situatie:* Een kind vertelt enthousiast over thuis.
 - **PM:** "Wat leuk! En wat deed je daarna?"
- *Situatie:* Een baby maakt brabbelgeluiden.
 - **PM:** "Ja! Dat klinkt als 'da-da'!"

Vertrouwensinspecteur en Meldplicht

Pedagogisch medewerkers hebben de verantwoordelijkheid om signalen van grensoverschrijdend gedrag te herkennen en te melden. De vertrouwensinspecteur Kinderopvang kan hierbij worden ingeschakeld. De Wet Seksuele Misdrijven stelt strikte grenzen aan gedrag tussen volwassenen en kinderen.

Meldprocedure:

1. Observeer en documenteer signalen.
2. Bespreek signalen met een leidinggevende.
3. Indien nodig, neem contact op met de vertrouwensinspecteur.
4. Handel volgens de meldcode kindermishandeling.

De vertrouwensinspecteur voor de kinderopvang

Merk je dat er in of rond een kinderopvang (ernstige) problemen voordoen? Ouders, beroepskrachten, houders, gastouders, aandachtfunctionarissen en andere betrokkenen in de kinderopvang kunnen dan contact opnemen met de vertrouwensinspecteurs.

Hoe neem je contact op met de vertrouwensinspecteur?

De vertrouwensinspecteurs zijn alle werkdagen tijdens kantooruren (08.00-17.00 uur) bereikbaar op het nummer: 0900 111 3 111. (lokaal tarief, € 0,28 per minuut, met een starttarief van € 0,0951). Je kunt ook anoniem contact opnemen met de vertrouwensinspecteurs. De vertrouwensinspecteur heeft een bijzondere geheimhoudingsplicht zodat gevoelige zaken besproken kunnen worden.

Conclusie Dit beleidsstuk dient als leidraad voor pedagogisch medewerkers in de kinderopvang. Door gebruik te maken van interactievaardigheden, inzicht in ontwikkelingspsychologie en wettelijke richtlijnen, wordt een veilige en stimulerende omgeving gecreëerd waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Wat is het vierogenprincipe in de kinderopvang?

Kinderdagverblijven moeten bij de dagopvang werken volgens het vierogenprincipe. Dat betekent dat er altijd 1 volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een pedagogisch medewerker. De precieze invulling van deze eis kan op ieder kinderdagverblijf anders zijn.

Waarom zijn gelnagels verboden in de kinderopvang?

Onderzoek heeft aangetoond dat kunstnagels bijdragen aan de verspreiding van besmettelijke ziekten. Daarnaast hebben medewerkers met acryl- of gelnagels meer micro-organismen op hun handen, zowel voor als na handhygiëne.